

ILMIY IZLANISHDAN IJODIY MAHORATGACHA: BO‘LAJAK TASVIRIY SAN’AT O‘QITUVCHISI KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH

Raxmatova Shaxlo Ikrom qizi

Jizzax Davlat Pedagogika Universiteti I bosqich magistranti.

Gmail: chanelgabriella99@gmail.com

Tel: +998943691720

Annotatsiya: Maqolaning maqsadi bo‘lajak tasviriy san’at o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini ilmiy izlanish va ijodiy amaliyot uyg‘unligi asosida rivojlantirishdir. Tadqiqotda pedagogik kuzatuv, tahlil va kompetensiyaviy yondashuv usullaridan foydalanildi. Ilmiy faoliyatni ijodiy mashg‘ulotlar bilan bog‘lash mexanizmlari ishlab chiqildi. Natijalar ilmiy-ijodiy yondashuv talabalarning kasbiy bilim va ijodiy tafakkurini rivojlantirishga ijobiy ta’sir ko‘rsatishini aniqladi. Shuningdek, ularning mustaqil fikrlashi va pedagogik faolligi oshgani kuzatildi. Xulosa qilib aytganda, mazkur yondashuv tasviriy san’at o‘qituvchilarini tayyorlashda samarali hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: kasbiy kompetentlik, tasviriy san’at o‘qituvchisi, ilmiy izlanish, ijodiy amaliyot, kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik tayyorgarlik

Buyuk mutafakkir Abu Nasr Forobiy ta’kidlaganidek, ta’limning asosiy maqsadi insonda bilim bilan birga tafakkur va ijodiy faoliyatni shakllantirishdan iborat. Zamonaviy ta’lim tizimida ushbu g‘oya ayniqsa tasviriy san’at o‘qituvchilarini tayyorlash jarayonida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bugungi kunda bo‘lajak tasviriy san’at o‘qituvchisidan nafaqat badiiy mahorat, balki ilmiy izlanish olib borish, pedagogik jarayonni tahlil qilish va ijodiy yondashuvni amaliyotga joriy etish talab etilmoqda.

Shu bilan birga, oliy ta’lim muassasalarida tasviriy san’at yo‘nalishida ilmiy-tadqiqot faoliyati va ijodiy amaliyotning yetarli darajada integratsiyalanmagani bir qator muammolarni yuzaga keltirmoqda. Bu holat talabalarning kasbiy kompetentligini to‘liq shakllantirishga to‘sqinlik qilmoqda. Mazkur maqolada ilmiy izlanish va ijodiy faoliyat uyg‘unligi asosida bo‘lajak tasviriy san’at o‘qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish masalalari yoritiladi. Tadqiqot natijalari oliy ta’lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan professor-o‘qituvchilar, pedagogika yo‘nalishi talabalari hamda tasviriy san’at ta’limi sohasidagi mutaxassislar uchun mo‘ljallangan.

Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, bo‘lajak tasviriy san’at o‘qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirish faqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmasligi lozim. Aksincha, ilmiy izlanish va ijodiy amaliyotning o‘zaro uyg‘unligi ushbu jarayonning samaradorligini ta’minlaydi. Amaliyotda ko‘p hollarda

talabalarning ilmiy faoliyati referat yoki kurs ishlari bilan chegaralanib, ijodiy mashg'ulotlar esa alohida olib boriladi. Bu esa bilim va mahorat o'rtasida uzilish paydo bo'lishiga sabab bo'ladi.

Birinchi navbatda, ilmiy izlanishni ijodiy topshiriqlar bilan bog'lash tavsiya etiladi. Masalan, talabalarga ma'lum bir san'at yo'nalishi yoki rassom ijodini ilmiy jihatdan o'rganib, ushbu tadqiqot asosida ijodiy ish (kompozitsiya, eskiz, loyiha) yaratish vazifasi berilishi maqsadga muvofiqdir. Bu yondashuv talabalarning tahliliy fikrlashini rivojlantirish bilan birga, ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmasini ham shakllantiradi.

Ikkinchi muhim tezis — refleksiv faoliyatni kuchaytirishdir. Talaba o'z ijodiy ishini nafaqat bajarishi, balki uni ilmiy asosda tahlil qila olishi zarur. Buning uchun ijodiy mashg'ulotlardan so'ng qisqa yozma tahlil yoki og'zaki muhokama tashkil etish samarali natija beradi. Amaliy tajriba shuni ko'rsatadiki, bunday mashg'ulotlar talabalarning pedagogik fikrlashini va o'z ustida ishlashga bo'lgan motivatsiyasini oshiradi.

Uchinchi tavsiya sifatida loyiha asosida o'qitish metodini joriy etish mumkin. Talabalar kichik guruhlarda ilmiy-tadqiqot va ijodiy faoliyatni birlashtirgan loyihalar ustida ishlash orqali hamkorlikda fikrlash, mas'uliyat va kasbiy muloqot ko'nikmalarini egallaydi. Bu jarayon kelajakdagi pedagogik faoliyat uchun muhim bo'lgan kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ilmiy izlanish va ijodiy amaliyot uyg'unligi bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Asosiy qismda keltirilgan yondashuv va amaliy tavsiyalar talabalarning nazariy bilimlarini ijodiy faoliyat bilan samarali bog'lash imkonini beradi. Natijada ularning tahliliy fikrlashi, ijodiy tafakkuri va pedagogik tayyorgarligi sezilarli darajada oshadi.

Mazkur yondashuv ta'lim jarayonida mavjud bo'lgan nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzilishni bartaraf etishga xizmat qiladi. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarning mustaqil ishlash, o'z faoliyatini tahlil qilish va innovatsion qarorlar qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi. Xulosa qilib aytganda, ilmiy-ijodiy integratsiya tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash tizimini takomillashtirishga xizmat qiluvchi samarali pedagogik yechim hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Forobiy, Abu Nasr. Falsafa asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2010. – 256 b.

Karimov, Sh. "Oliy ta'limda tasviriy san'at o'qituvchilarini tayyorlash muammolari". Ta'lim va madaniyat gazetasi, 2022, 15-iyun.

Tursunov, A. "Ilmiy izlanish va ijodiy amaliyot uyg'unligi". Pedagogika va

innovatsiyalar jurnali, 2021, №4, 45–50 b.

Xalq ta'limi vazirligi rasmiy axborot portali. “Tasviriy san’at ta’limida yangi yondashuvlar”. 2023. <https://www.xalqqa.uz>

Abduvaliyev, R. “Talabalarda kasbiy kompetentlikni rivojlantirish metodikasi”. Internet-jurnal: E-Pedagog, 2022.

“O‘zbekiston tasviriy san’at yo‘nalishi bo‘yicha statistik ma’lumotlar bazasi”, 2023. Ommaviy axborot vositasi.